

Miroslav Sehnal / Břetislav Uhlář

HODINU v pekle

(Ne)veselé obsese, mánie a deprese.

Miroslav Sehnal / Břetislav Uhlář

HODINU v pekle

(Ne)veselé obsese, mánie a deprese

2014

Veškerá práva vyhrazena. Žádná část tohoto díla nesmí být přenášena nebo reprodukována bez předchozího písemného souhlasu držitele práv.

Miroslav Sehnal / Břetislav Uhlář

HODINU V PEKLE

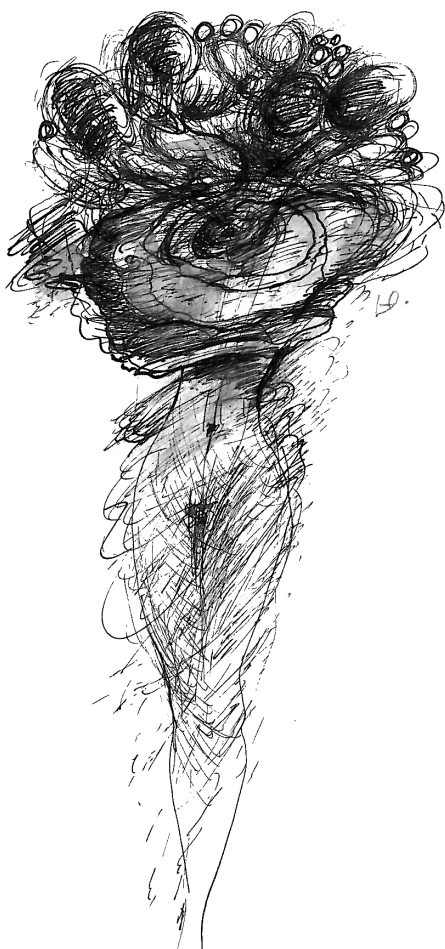
(Ne)veselé obsese, mánie a deprese

Ilustrace © Dana Hrudníková

Vydal Dušan Žárský – ŽÁR, www.zar.cz

Vydání druhé, v elektronické podobě a v ŽÁR první
v roce 2014

ISBN: 978-80-86725-36-9

HODINU V PEKLE

Tma byla černá a mrazivá, děsivější než v pytlí na topení kořat. Bděl jsem, ale současně i přetrvával v hluboké noční pauze. Bylo úplné ticho, jen odněkud z hloubi mého mozku se ozývalo šumivé dunění. Vzdálené a monotónní, provázené vysokým tónem, bolestným a vemlouvavým, jako vábení Krysařovy píšťaly. Zvuk se mi dral přímo z hlavy, cupoval zevnitř membrány mých ušních bubínků. Chtěl jsem se pohnout, zbavit se nějak toho pekelného pískotu, ale jako kdybych ochrnul. Ostrý tón rozprášil molekuly mozku, rozmixoval je a proměnil v kašovitou hmotu, neschopnou vysílat povely. Srdce mi divoce tlouklo, cítil jsem, jak krev s rostoucí intenzitou vibruje krčními tepnami a rozlévá se v bubnovitých rázech nitrem mé lebky. Žil jsem a nespál, ale nebyl jsem si tím jist, stejně jako časem a prostorem, v němž jsem se nacházel. Na nic jsem si nevzpomínal, z temnoty v mé hlavě se nevynořila jediná představa, která by mi pomohla vypátrat mou identitu. Mohl jsem být červ, uvězněný v těsném kokonu, ale i strom, čnící bez pohybu v naprostém

bezvětrí. Mohl jsem být čímkoliv, co nemá schopnost ovlivnit svou existenci.

Škublo mi ve víčku, přes řasy, slepené mazem, se mi prodral do oka proužek světla, úzký a nejasný jako svazek neutrin. Nepatrná schopnost pohybu zmobilizovala vědomí, zkoncentrovala ho v jedinou myšlenku, touhu otevřít oči. Podařilo se mi zamrkat, pak ještě jednou a znovu. Tmu v rychlém sledu střídalo pološero, jako kdyby mi před očima kmitala uzávěrka porouchaného fotoaparátu. Stačilo to k nakopnutí základních životních funkcí, každý, byť nejasný záblesk světla vyvolával v mém mozku řetězovou reakci myšlenek. Narážely do sebe a štěpily se, konečně jsem si dokázal sám sebe uvědomit. Nebyl jsem červ ani strom, ale samec druhu *Homo sapiens*, člověk jednadvacátého století, kosmopolita a demokrat, příznivec globalizace a majitel hospody na Veselském kopci. Chlap s pořádnou kocovinou.

Ležel jsem na břiše s tváří zabořenou do polštáře, který se mi přilepil k popraskaným rtům. Viděl jsem si na špičku nosu, od které se táhlo kamsi k nočnímu stolku tenké vlákno pavučiny. V kalném světle se lesklo jako nitka zoxidovaného stříbra. Z šera se

vynořil pavouk, černá, pomalu se pohybující tečka. Soukal se po vlákně a jemně ho rozechvěl, zašimralo mě v nosní dírce a pak hned u kořene žízní vyschlého jazyka. Kýchl jsem, a jako by mi v tom okamžiku vybuchl v hlavě granát.

„Zatracená havěť!“ připlácl jsem pavouka dlaní. „Klidně si mi vleze až do postele!“

„Bud’ rád,“ ozval se mi za zády rozespalý ženský hlas, „nosí přece štěstí...“

„To jistě, ale pěkně hnusné!“

Ustrnul jsem a uvědomil si, že na mě někdo promluvil. Napadlo mě, abych se ohlédl, ale nenašel jsem k tomu odvalu. Co to má být? Kde se tady vzala ženská?! Jediná, která by tu mohla být, byla nafukovací Bridget. Blondatá panna z gumy, kterou mi tu zanechala Martička jako dárek na rozloučnou. Všechny tělní otvory včetně orálního měla dokořán, ale ozvat se uměla, jen když jsem ji neopatrně zvedl a její latexová kůže mi sklouzla po zpotených prstech. To pak dost vulgárně chrčela. Jenže tohle bylo jiné, zřetelně formulovaná slova. Takhle artikulovaně se Bridget ještě nikdy neprojevila.

Znehybněl jsem, mimikry brouka, předstírající-

ho smrt, mi připadaly nejvhodnější. Oči jsem měl panicky vytřeštěné, jako kdybych čekal, až mi je někdo zatlačí. Přes sklo zaprášeného okna jsem civěl na temně modrou svítající oblohu. Nebyly už vidět hvězdy, jen jediná, zářící oranžově stříbrnou barvou. Venuše, Jitřenka, Lucifer. Vzpomněl jsem si na Břeťu, Luboše a Ludvu, zděšení ždímalo můj alkoholem paralyzovaný mozek. Po kapkách z něj vypadávaly útržky obrazů, jedním z nich byla i Marie, má ideální žena. Měla by být dávno pryč, sublimentovat do jiné dimenze.

Nemysli na bílého slona!

Jakmile si to přikážu, chobotnatce se už nezbavím. Kamkoliv se hnu, mám ho stále před očima, bloumá mými mozkovými závity jako krysa v labyrintu. Lepší je bažením surfovat, než s ním bojovat, čím víc ho z hlavy vyhánete, tím trvaleji vám v ní uvízne.

Nemysli na bílého slona!

Marie neexistuje, dávno jsem ji zapudil. Přelud, důsledek chvilkové deprese, kterou se snažím zvládat, bolestná vzpomínka, s níž se učím žít. Rozešli jsme se už před lety, nebýt toho, že ve své žádosti o rozvod uvedla nepřekonatelný odpor, nejspíš bych

se s naším rozchodem už dávno vyrovnal. Netrýznil bych se, netoužil bych s takovou zarputilostí vrátit čas. Bytostně se mě dotkla, připadal jsem si jako nuzák, od kterého se všichni štítivě odvracejí, špína, kterou nejde vydrhnout. Chtěl jsem se s ní sejít, dokázat, že se mýlila. Slyšet, jak se omlouvá, a pak jí velkoryse odpustit. Byl jsem jako narkoman, bažení nesláblo, ale stávalo se naopak silnější. Žil jsem chimérami, nepravděpodobnými situacemi, představami, v nichž jsem se s Marií sešel a očistil se. Nimral jsem se ve své bolístce a nedal jí pokoj. Když se zdálo, že se hojí, rozškrábl jsem ji ostrou vzpomínkou.

Nepřekonatelný odpor.

Motiv mých sebelítostných stavů se postupem času rozplízl, přestával být důležitý. Ztratil logický rozměr a stal se neidentifikovatelnou patologickou emocí, jitřící ješitnost, která z mé mysli vytlačila vše podstatné, co nás s Marií kdysi spojovalo. Filip a Helena. Nejhmataatelnější důkaz, že jsme se s Marií opravdu milovali. Vytěsnil jsem je z vědomí, pohřbil v sobě jako cosi podružného, nijak nesouvisejícího s mou bolestí. Jen kvůli Marii, jejímu nepřekonatel-

nému odporu, jsem se šířal lítostí a steskem. I když jsem přestával věřit, že se s ní ještě někdy setkám, má neutuchající bolest, pramenící z potupy, mi ztrpčovala život. Vyhýbal jsem se vážnějším známostem a těch krátkodobých, které mé nesmyslné pomstychtivosti přinášely satisfakci, bylo s přibývajícím věkem stále méně. Samota byla častější, delší a nesnesitelnější, pokaždé ji okořenila vzpomínka na Marii, šlehnutí bičem, které se nehojilo. Poslední známostí byla Klára, horlivá stoupenka Greenpeace. Zapamatoval jsem si ji, protože mě ranila. Odjela do Grónska chránit plejtváky dřív, než mě omrzela, takže jsem ji nestihl sám vyhodit. Klára nenosila kalhotky a cvičila jógu, každé ráno mě ještě ospalého vytlačila na balkón, kde mě zauzlovala do jakési polohy stromu, říkala tomu Vrškásana, což byl krkolomný stoj na jedné noze s chodidlem přitisknutým k vnitřní straně stehna. Jednoduší bývala Trátaka, při níž jsme civěli do plamene svíčky. Očisťovali jsme tak od falše svá ega a poznávali pravou podstatu bytí, což nás mělo učinit šťastnějšími. Podle Kláry jsme se příliš upnuli na hmotnou existenci svých těl, což je zdroj duhkha čili utrpení. Když usoudila, že jsme

se dostatečně odhmotnili, sfoukla svíčku a pak mě pokaždé srazila na postel. Měla hned několik orgasmů, při kterých křičela rozkoší. Své tělo tedy spíš milovala, než aby se jej hodlala zbavit. Pokud šlo o mě, hmotný jsem jí určitě vyhovoval víc. Jinak nevím, čím bych se v ní šťoural, aby při tom tak slastně hekala. Jógu možná pojímala hlavně filozoficky, podstatu života hledala v sat, čit a ánanda, v triádě pojmů, s nimiž se člověk musí ztotožnit, aby se stal osvíceným a našel osvobození. Klára mi jako příklad fungování jogínské teorie přinesla klec s ptákem, přesněji s andulkou, což bych mohl napsat i s velkým A, protože tak papouška i pojmenovala. Fakt, že Andulka byl samec, přehlížela jako maličkost. Podepisovala petice za panenskou přírodu, právo na svobodu pokládala za tabu. Přesto byla přesvědčená, že Andulka v kleci nijak netrpí.

„Je šťastná,“ tvrdila. „Přirozeným vývojem u ní došlo k harmonii mezi individuálním já a univerzálním bytím. Mókša se s ní líhne, má ji v genech po předcích. Je v kleci, a přesto svobodná.“

Měl jsem k její teorii výhrady, ale nijak jsem jí neopponoval, stejně jako jsem nic nenamítal k dis-

proporci v jejím názoru na zbytečnou existenci těla, kterému s chutí dopřávala rozkoše. Klára mi šla na nervy hned od počátku našeho vztahu, ale nebýt toho, že sama odešla, nejspíš bych ji navzdory svým zvyklostem nedokázal tak snadno opustit. Ačkoliv verbálně preferovala ducha, věděla přesně, co potřebuje tělo - a dokázala mu to bez skrupulí dát. Sex s ní se mi stal drogou, které jsem těžko odvykal. Pokud je láska skutečně jen chemickou reakcí, pak se dá říci, že jsem Kláru miloval. Stejně závisle jako Marii, ale jinak. Šlo o dvě naprosto rozdílné rovnice, z nichž Klárina, byť by ji to zřejmě nepotěšilo, fungovala výhradně v těle, zatímco u Marie se spouštěla kdesi mimo něj.

Nemysli na bílého slona!

Ležel jsem na posteli schoulený do klubíčka, přikrývku až ke krku, svíral jsem ji pevně oběma rukama jako štít, krunýř, který mě má ochránit před vetřelcem. Někdo za mými zády tichounce oddechoval, na temnělé obloze za oknem žhnula osamocená stříbřitá hvězda. Venuše, Jitřenka, Lucifer. Připomínala bodový reflektor, lampu nebeské policie. Poslední výslech před božím soudem. Pil jsem už

od rána a přestal s tím až pozdě v noci, příznávám, ale nic si nevyčítám. Mám už jen dvě možnosti: buď se uchlastám, nebo si prostřelím hlavu.

Po padesátce by měl mít člověk rozum, nehonit se za preludem, vidinou něčeho, co dávno neexistuje. Je fajn, že si mě Helena po letech našla, bylo příjemné zjistit, že mám krásnou dceru, která mě neodsuzuje a nic mi nevyčítá, neobviňuje mě, že jsem jí zkažil dětství. Podlehl jsem euforii, patologické obsesi, že nejsem lhostejný ani Marii. Silvestr v rodinném kruhu, naše první setkání po patnácti letech. Hrůza! Mělo mě to varovat, vyslat signál, abych přibrzdl a zařadil zpátečku. Už cesta na Veselský kopec, sem, do Bohem zapomenutých končin, byla utrpením. Trmácel jsem se závěsemi k neudržovaným chalupám, zabaveným po válce Němcům, kteří nezapomněli. Navštěvovali pravidelně zdejší hřbitov, hroby svých sudetských předků. Přijížděli pokaždé komfortními zájezdovými autobusy, sledování nenávistnými pohledy valašských přistěhovalců, kteří vesnici po odsunu Němců osídlili a nechali zpustnout. Pár jsem jich poznal, když jsem čekal v místní putyce, než si mě po strastiplném výšlapu vyzvedne Marie.

Bláznivý Jožin, posedlý genocidou havranů, který o silvestrovské noci vykradl v Odrách trafik a tisíce cigaret pak rozházel po poli jako jedovatou návnadu. Podnikatel Laďoš, pěstitel žampionů a dřevomorky, z nichž první hnila ukázněně ve sklepě, zatímco druhá se nekontrolovatelně rozbujela v celém jeho baráku. Věřil, že v podzemí Veselského kopce, v některé z šachet bývalého břidlicového dolu, najde Jantarovou komnatu. Čím víc se mu nedařilo v podnikání, tím byl přesvědčenější, že ji Němci za války do některé z chodeb ukryli. Když zjistil, že jsem přijel navštívit Marii, málem jsme se porvali. Tajně ji miloval, což v opilosti často vykřikoval, takže to věděla celá vesnice včetně Marie, které to k mému zděšení lichotilo. Zmizel na Nový rok, posilněn pivem, rumem a levným vínem odešel za pokladem, a už se nikdy nevrátil. Všichni si mysleli, že prchl před Čáblíkem, oderským lichvářem, který jediný Laďoše hledal, dokonce dal po něm vyhlásit celostátní pátrání.

„Zbytečně si honí kšandy,“ prorokoval Luboš, když Laďoše hledal už i Interpol. „Bin Ládina vyčmuchali, ale na Laďoše nemají. Toho v životě nenajdou.“

Všichni souhlasně přikyvovali, Luboš byl autorita, těžař, který měl i vlastní traktor, John Deere s dráčkem a navijákem. Jeho žena Jitka už tolik respektu neměla. Pro chlapy byla nadržovaná samice a ženské v ní viděly vypočítavou mrchu, která si Luboše omtala chlupem z kundy, což by dokázaly i ony, kdyby na to měly žaludek. Luboš si své manželky hleděl, kupoval jí kožichy a květiny, hlavně orchideje. Jitka je nosila ve výstřihu jako medaili za zásluhy, které podle všech neměla, a každá ženská by se na jejím místě propadla hanbou. Do očí jí to ale nikdo neřekl, jízlivé slovo utrousila tu a tam jen Martička. Temperamentní rusovláska, sebevědomější od doby, kdy zdělila hospodu. Matku nepoznala, byla ještě v plenkách, když jí odešla koupit do Oder sunar, a už se nevrátila. Vychovával ji děda, který byl po odsunu Němců prvním valašským přistěhovalcem. Zvolil si hospodu, ale mohl zabrat i faru, kdyby měl tenkrát blíž k Bohu než ke skleničce. Po Vítězném únoru mu hospodu zabavila Jednota a po Sametové revoluci mu ji zase vrátila, i když se o ni při restitucích přihlásil někdo z Německa.

Jednou v létě zastavil před hospodou bavorák,

vystoupila z něj vyzáblá blondýna v kostýmku a s černým kufříkem v ruce, smála se, jako kdyby mu přijela říct, že vyhrál první cenu v loterii. V hospodě se prý narodila její matka, chtěla si ji prohlédnout, zavzpomínat. Mluvila docela dobře česky, jen trochu váhala, když hledala slova, a taky ráčkovala, ale ne víc než Dienstbier nebo Havel.

„Mám zavřeno!“ vytlačil ji ze dveří pupkem. „Nejsem žádné muzeum! Běžte slzet na hřbitov!“

Skutečně ho poslechla, chvíli chodila mezi hroby, za kostelem si do malé plechovičky nabrala na památku trochu hlíny a pak zase odjela. Ještě tentýž rok kolem Vánoc zastavil před hřbitovem patrový autobus s velkou cedulí GUTEN RAISE na zadním skle. Vesnice byla jako po vymření, všichni byli zalezlí doma a zamčení na pět západů. V hospodě by žádný Němec nedostal ani čaj.

V bytě nad hospodou prožila Martička své dětství i dospívání, než děda umřel, staral se, aby jí nic nechybělo. Krmil ji, šatil a občas zneužíval. Naučil ji hru na kozičky a čičinku, což byla vlastně schovávaná. Zhasl a hledal zvířátka pod její košílkou. Jakmile je našel, mazlil se s nimi, říkal, že jsou sladčounká.

Dovolovala mu to i později, už když věděla, že nejde jen o nevinnou hru. Pokaždé něco získala, mohla si přát drahý dárek. Bavilo ji poslouchat, jak děda odevzdaně funí, těšilo ji vědomí, že má nad ním moc. Když umřel, rozhodla se hospodu prodat. Chtěla cestovat, vidět pyramidy a Eiffelovku, ale hlavně moře s nedozírnou písečnou pláží, kde by se celé hodiny slunila. Sepsala smlouvu s realitním makléřem, který pak na zábradlí před hospodou pověsil plastovou tabuli s nápisem FOR SALE. Od té doby se neuká-
zal. Plynuly měsíce, nápis už notně vybledl, stejně jako její sny o romantických dálavách. Byla krásná, což si příliš neuvědomovala, věděla sice, že každý z místních chlapů by byl šťastný, kdyby mu roztáhla nohy, ale to pro ni nebylo směrodatné, pohrdala jimi, byli to opilci, kterých si nevážila. Čepovala jim pivo, a když si připlatili, přidala i bonus. Mohli si sáhnout na její pevná ňadra, neměla s tím problém, s despektem pozorovala, jak pokaždé zjihnou a mručí blahem. Podobně jako její děda, když jí pod košílkou hledal zvířátka. Na místní poměry, které byly jejím jediným měřítkem, se jí dařilo celkem dobře. Nesvažoval ji bonton, k vycházení s místními štamgasty

jí stačilo uznávat Valachy. Kdykoliv vesnici přijeli očumovat bývalí Sudeťáci, dávala na dveře hospody ceduli GESCHLOSSEN. Nepsaný zákon, který dodržovala, dokud jsem se v hospodě neobjevil já. Měl jsem za sebou pěší túru mrazem a závějemi, auto jsem musel zaparkovat pod Veselským kopcem. Navigace sice hlásila, že mohu pokračovat v cestě, o značce, že silnice se v zimě neudrží, neměla ovšem ani tušení. S Helenou jsem byl domluvený, že počkám v místní hospodě, dokud si mě nevyzvedne Marie a neodvede k společné oslavě silvestra. Měl jsem trému, Marie o sobě nedala od našeho rozvodu vědět, nezatelefonovala, nenapsala jediný dopis. Znal jsem jen číslo konta, na které jsem posílal alimony. Mělo mě to znejistit, zchladit mé nadšení, což se ovšem nestalo. Naopak jsem sám sebe přesvědčil, že patnáct let, po která se naše životy mýjely, nic neznamenají. Odmítal jsem důvod, proč mě Marie opustila, byl jsem přesvědčený, že už vyprchal, vlastně jsem si byl jist, že vůbec neexistoval. Byl jen výmyslem feministické právničky, která Marii při rozvodu zastupovala. Nepřekonatelný odpor. Taková blbost! Věřil jsem, že mě silvestrovská noc vrátí nějakým

kouzlem k Marii, zpátky do jejího života. Jako si lidé dávají na Nový rok předsevzetí, že zhubnou nebo přestanou kouřit, já v duchu sliboval, že nám s Marií zařídím skvělý život. Přál jsem si, aby litovala, že se svým unáhleným rozhodnutím připravila zbytečně o báječných patnáct let. Sobecké, ale spravedlivé, myslím, že malou satisfakci bych si za ten nepřekonatelný odpor zasloužil. Překypoval jsem energií a nadšením, strastiplná cesta zasněženým lesem rychle přebolela. Líbila se mi Martička i její hospůdka s velkými litinovými kamny a několika vycpanými ptáky, pověšenými na stěně kolem zarámované fotografie generálního tajemníka ÚV KSČ a prezidenta Československé socialistické republiky Gustáva Husáka. Všiml jsem si cedule FOR SALE a v návalu euforie jsem se začal o hospůdku zajímat. Martičce zajiskřila očka, ale na rozdíl ode mě zachovala klid. Mé nadšení jí připadalo podezřelé, byl jsem jeden z těch, které dávno prokoukla, chlap, co chvíli funí blahem, a pak usne. Dala mi čas na rozmyšlenou, druhý den jsem mohl se ctí z obchodu vycouvat, ale neudělal jsem to. Neptejte se proč, já to nevím. Martička byla opravdu krásná, tak možná proto.

Silvestrovská oslava v rodinném kruhu nedopadla zdaleka tak, jak jsem si představoval. Marie byla studenější než Sněhová královna, bledá úzkostí, stále mě varovala, ať si od návštěvy nic neslibuji. Pozvala mě jen kvůli Heleně, která bůhví proč, možná z přetlaku hormonů, zatoužila poznat otce. Marie jí v tom nechtěla bránit, Helena byla těhotná a nesměla se rozčilovat. Už tak trpěla nejrůznějšími návaly, nadměrně se potila a často zvracela. Marie jí vyhověla, i když se obávala, že jí z mé návštěvy bude ještě hůř. Ve Filipově společnosti jsem pojal podezření, že není můj syn, choval se jako spratek, což nemohl zdědit po mně. Vzorem chlapáctví mu byl Alda, můj zeť, Helenin novopečený manžel. Nebýt očividných věkových nesrovnalostí, podezíral bych Marii, že má Filipa s ním. Prostě buran, samolibý hňup. Nechápal jsem Helenu, kam dala oči, místo svatebního závoje musela mít přes hlavu pytel.

S tímto smutným rozčarováním jsem na Nový rok navštívil Martičku a plácl si s ní, že její hospodu kupuji. Zní to scestně, ale ne zas tolik, hospoda mi v ten den poskytovala jediné útočiště, zázemí, kde jsem se necítil jako vetřelec. Kupoval jsem zbyteč-

nost, bez které jsem v daném okamžiku nedokázal žít. Před hřbitovem parkoval autobus německých turistů, bývalých Sudeťáků, kteří svým předkům pod zasněženými náhrobky přijeli popřát šťastný nový rok. Martička před nimi zamkla hospodu, což mě překvapilo.

„Vy to neslyšíte?“ tajila v obavách dech. „Vás to fakt neděsí?“

Tichou návsí se nesla z kostela pochodově znějící melodie německy zpívaných žalmů.

„Modlí se,“ pokrčil jsem lhostejně rameny. „Co je na tom špatného? Kostel je pro všechny, tak ať si zpívají třeba čínsky! Kvůli tomu přece nezavřete hospodu?“

„Jak je libo,“ ušklíbla se jízlivě, „hlavně, že máte jasno!“ Strhla ze dveří papundekl s nápisem GESCHLOSSEN. „Vy tu teď hospodaříte!“

Nebyla to tak docela pravda, ano, plácli jsme si, ale beze svědků. Mohl jsem odjet, což jsem večer i udělal, a na všechno zapomenout. Martička by naltěla vtipálkovi.

„Já bych Němce do hospody nepouštěla,“ varovala mě. „Poštvejte si proti sobě celou vesnici...“

„Ale jděte!“ mávl jsem rukou. „Vždyť jsou to obyčejní turisté. Jen se dívají...“

„A na co?“ přimhouřila nevěřicně oči. „Na ty ruiny?“

Kostel stál jen silou vůle, možná boží, ale chabé. Z fasády se odlupovala omítka a z oken třísky ztrouchnivělého dřeva. Podobně na tom byly i fara a většina domů ve vesnici.

„No právě,“ mentoroval jsem. „Podívejte, jací jsou to nóbl lidi! Vážně si myslíte, že by se do těch zřícenin měli chuť nastěhovat?“

Mše skončila, Němci stáli ve skupince kolem faráře, na kterého čekal taxík. Loučili se s ním a děkovali, třásl rukou i ministrantovi, který nikam neodjížděl. Bydlel i s matkou na faře za kostelem, kde se taky narodil. Farář nebyl převlečený do civilu, nasedl do taxíku v ornátu, přepásaném štólou, sundal si z hlavy jen černý biret, který si v autě položil na klín. Měl naspěch, čekaly ho ještě dvě novoroční mše ve Vražném a Jakubčovicích. Tuhle pro Němce v plánu neměl, zařadil si ji do programu až po přímluvě opavského biskupa, který mu mezi slovy o povinnostech křesťanského pastýře naznačil, že finanční dar bude tentokrát štědrý.

Taxík zmizel za zatačkou, Němci najednou posmutněli. Uvědomili si, že po nich už ve vesnici neštěkne ani pes, protože i psi byli zalezlí v zamčených domech. Bezradně se rozhlíželi, přešlapovali a točili se na místě jako korouhvičky. Když se náhodou zahleděli mým směrem, zvedl jsem na pozdrav ruku. Zarazili se, vzrušeně spolu rozmlouvali, vzdálenost od kostela k hospodě nebyla tak velká, abych na jejich obličejích nerozpoznal údiv. Ještě jednou jsem jim pokynul a přidal přátelský úsměv, což v nich vyvolalo nedůvěřivé rozpaky. Jeden z Němců mi na pozdrav odpověděl, pozvedl nesměle dlaň, jako kdyby se na schůzi přihlásil o slovo. Ostatní se k němu postupně přidávali, někteří se pokusili i zamávat. Vypadali jako kompars na první zkoušce nějaké demonstrace, snažili se pochopit, oč v té hře vlastně jde. Z hloučku se oddělil muž ve flaušovém kabátě, zamířil ke mně, sledován tázavými zraky ostatních. Krácel opatrně, obě ruce malinko zdvižené snad proto, abych viděl, že nemá zbraň. Díval se mi do očí a křečovitě se usmíval. Vyšel jsem mu naproti, už z dálky ke mně natahoval dlaň, mou pak pevně stiskl a dlouho s ní potřásal. Jako kdy-

by byl nesmírně rád, že se mě může dotýkat. Připomínalo to setkání fanouška s filmovou hvězdou, tiskl mi ruku dlouho a horlivě. Ohlížel se hrdě k ostatním, aby se ujistil, že jsou všichni svědky toho přátelského natrásání. Konečně mě pustil, zvázněl a spočinul pátravým pohledem na dveřích hospody.

„Es ist offen?“ zeptal se opatrně. „Kneipe otevřená?“

„Ja,“ přikývl jsem bodře. „Rachte vstoupit, bitte!“ Udělal jsem gesto, jako kdybych ho zval na svatební hostinu.

„Gut! Ausgezeichnet!“ jásal a obrátil se k ostatním. „Kommen,“ zavelel, „trinken Sie!“

Všichni se pohnuli směrem k hospodě, kráčeli těsně za sebou v úhledné řadě, šikovali se jako útoční mravenci. Zahlédl jsem ministranta, z dálky nás pozoroval, když zjistil, že se na něj dívám, zavřel se rychle v kostele.

„To bude průser...“ utrousila Martička. „Našinci mě sežerou zaživa...“ Pak už mlčky nosila pivo, grog a becherovku.

Němci srazili stoly a posadili si mě mezi sebe jako hrdinu, oplakaného a znovunalezeného syna. Snaži-

li se mluvit česky, dojemně žvatlali, i když jsem je ujistil, že německy docela dobře rozumím.

„My cesky nesmet zapomenout,“ vysvětlovali mi. „My muset pamatovat.“

Pochopil jsem to jako poklonu, vyjádření úcty k mému malému národu. Plácali mě po zádech a lili do mě becherovku, likér karlovarského Sudeťáka, který si po válce přivlastnili Češi. Ukazovali mi zažloutlé fotografie mužů ve směšných pumpkách a žen v něžně kvítkovaných nebo rafinovaně sámkovaných šatech s mnoha drobnými saténovými knoflíčky. Pózovali vedle domů se sedlovými střechami a s dřevěnými nástavbami ze zdobených trámů. Většina z nich už ve vesnici nestála, zpusťla a zřítla se, v zemi zůstaly jen kamenné základy, obrostlé kopřivami a bodláčím.

„Nein Veselí,“ poučovali mě. „Wessidler!“ Pouli-li oči a tvrdošijně zatínali pěsti.

Nechápal jsem, oč jim jde, bylo přece jedno, jak se tato zaplevelená dědina jmenuje. Byli urputní, začínali mi připomínat Valachy. Divoce gestikulovali, hašteřili se jako malé děti. Nechtěli přijmout, že pro některé věci neplatí logika ani spravedlnost.

Wessidler podle nich postavily pilné německé vlaš-tovičky, zatímco líné valašské kukačky pak přišly k hotovému. Hledali u mě zastání, odmítali jedno-duché vysvětlení, že příroda to tak prostě chtěla. Nerozdělila živočichy na užitečné a méněcenné, všem dala právo na existenci. Blecha si nepřála stát se obtížným parazitem, už se taková narodila. Můžeme se tolerovat, nebo vzájemně vyhladit, což je ovšem nebezpečně dvojsečné. Nikdy předem nevíme, kdo vyhraje. Valašské kořeny se na Vesel-ském kopci propletly s těmi sudetskými tak důklad-ně, že je už nikdo nerozplete, leda zpřetrhá. Pravda je někde uprostřed, nejde ji vybojovat ani vysoudit.

„Serte na to, Sudeťáčci!“ objal jsem své dva sou-sedy. „Zabékáme si!“

Začal jsem hulákat Škoda lásky, což dobře znali, popadli se kolem ramen a klátili sebou ze strany na stranu.

„Róóó-sááá-munde!“ ryčeli na celou hospodu.

Přeřvali mě, což mi vadilo. Přivlastnili si ryze českou písničku a poněmčili ji, ačkoliv až doposud předstírali úctu k mému národu. Z pokrytecké loa-jality komolili můj rodný jazyk, najednou jsem si

nebyl jist, co mysleli tím „my cesky nesmet zapomenout, my muset pamatovat“.

Stále se ke mně chovali velmi slušně, štípali mě nadšeně do tváře a čechrali mi vlasy, ale to jejich přátelství mi připadalo podivné, hlavně podezřelé. Najednou jsem měl pocit, že si mě hýčkají jako hada, který jim pootevřel Moravskou bránu.

„Na mír!“ zvolal jsem opile. Všichni zpozorněli, něco tak banálního už dlouho neslyšeli. „Jsme si kvit! My jsme vám ukradli Bechera a vy nám Vejvodu! Připijme si, že se už nikdy neokrademe!“

Znejistěli, jejich grogem, pivem a becherovkou prokrvené tváře pobledly. Chvíli si mlčky vyměňovali kradmé pohledy, jako kdybych se ztrapnil a oni zvažovali, jak z toho společensky vybruslit.

„My vám nerozumet,“ pokrčila rameny postarší blondýna. Obličej měla vyhlazený botulinovými injekcemi, šířila nechápavý kukuč jako Adina Mandlová ve filmu pro pamětníky. Ostatní jí přitakali, ale já na nich viděl, že mi rozuměli, jen jim to nebylo po chuti.

„Všechno zlé je pryč!“ pokračoval jsem. „My do vás husity, vy do nás wehrmachtem! Smažme to! Žijeme v jednadvacátém století! Globalizujeme!“

Třímali křečovitě zažloutlé fotografie svýchrodných domů, ruce se jim třásly, najednou mezi námi vyrostla zeď z tlustého skla.

„Co vlastně chcete?“ zeptal jsem se opatrně. „Vám jde vážně o ty ruiny?“

Mlčeli, možná ani neznali přesnou odpověď. Z výrazů v jejich tvářích jsem pochopil, že jim jde o princip, to nejabsurdnější, co má člověk v genech. Spolehlivě převálcuje toleranci, nutí nás pokořovat jeden druhého. I kdyby ze Sudet zbyla jen pustina, tihle jinak civilizovaní a milí lidé by se ji z principu snažili urvat jen pro sebe. Podvědomý reflex, vrozený defekt. Psi, ochcávající patníky.

Napjatou situaci vyřešil řidič autobusu. Vešel do hospody, rozrazil energicky dveře a hvízd.

„Abfahrt!“ zavelel.

Všichni bez reptání poslechli, ve spěchu platili útratu. Nechávali Martičce tučné spropitné.

„To bude průser...“ převracela oči.

Kdo už měl zapláceno, čekal ukázněně na ostatní. Společně přišli a společně odejdou, tak to bylo podle nich správné.

Napadlo mě, že bych se s nimi mohl svézt do

Oder. Neochotně souhlasili, nebyl jsem už ten hrdina, za kterého mě považovali.

„Já tu hospodu kupuju,“ oznámil jsem na celý autobus. „Až bude moje, můžete v ní kdykoliv poseďte. Jako doma. To vám slibuju!“

Přes sedadlo se ke mně naklonila pečlivě nalíčená dáma s příčeskem v obarvených vlasech.

„Dobře se o knajpa starala,“ poplácala mě po krku jako lokaje. „Ta pačit moje familia, verstehen?“ Štípla mě do ucha, což mi naposledy udělala teta Anežka, když jsem byl u ní na prázdninách. Dost jsem ji za to nenáviděl.

„Nemějte strach,“ přivřel jsem zlostně oči. „Až umřu, tak vám tu knajpu odkážu.“ Vzal jsem ji za bradu a panovačně jí s ní zatřásl. „Pokud mě přežijete... Rozumíte?“ Neucukla, ale bylo vidět, že by mě s chutí kousla. Naše principy jiskřily jako dráty vysokého napětí. Štítivě se odtáhla, vyndala z kabelky kulaté zrcátko a v místě, kde jsem se jí dotýkal, si přepudrovala obličej.

Dostal jsem se k autu, chvíli mi trvalo najít klíč a trefit se s ním do zapalování. Konečně jsem nastartoval a usnul. Motor předl, dokud v nádrži nedošel

benzín, potom zhasl a s ním i topení. Probudil jsem se zkřehlý zimou, s vypětím sil jsem otevřel oči. Spatřil jsem rozcuchaného výrostka, cikána, jak se kusem plechu snaží z okna seškrábat námrazu, aby se podíval, jestli je uvnitř něco cenného. Skřípavý zvuk, který tím vyluzoval, by probudil i mrtvého.

Chtěl jsem zařvat, ale nevyšla ze mě ani hláška. Ústa jsem měl ztuhlá jako v posmrtné křeči.

Všiml si mě a lekl se.

„Gadžo!“ zpanikařil. Odhodil plech a dal se na útěk.

„Zasraný negr!“ sípal jsem zlostně. Snažil jsem se pohnout, ale svaly mě neposlouchaly. Koulel jsem vyděšeně očima, strach mi vstříkl do žil dávku adrenalinu. Podařilo se mi nadzvednout ruku, trvalo však ještě dlouho, než jsem byl schopen udržet mobil a přivolat si pomoc. Bůh je vtipálek, libující si v černém humoru. Zloděj mi zachránil život.

Bojím se
poprvé sám v pekle
V čekárně odpustků
defilují hříšné ženské
zbraně
hlad'oučké nohy
jako hlaveň kulovnice
nutí vypálit
mozaiku v klíně
piercingový
splín

Každá z nich ukrytá
pod jiným jménem
některé pyšní se
šlechtickým rodokmenem

Pomalů tajemství
odkrývám
Odbarvená blondýna
žito záchtivek
v obličeji má
z úst jí táhne rum

zneuznaná pěvkyně
zvadlá manekýnka
na talíři
Falešné maggi
života uniká
žádný pokus
o vlastní autoportrét
nevyšel

Chce zastřelit
vlastního krále
Ubohá...

Pavouk. Plácl jsem ho, ale nezabil. Jen jsem ho smetl do záhybu zmuchlaného prostěradla, kde se probíral z mrákot. Vylezl na polštář, zůstal v jeho rohu jako boxer muší váhy. Nehýbal se, vyčkával, buď se chtěl pomstít, nebo mi jen dával najevo, že nemá zlé úmysly. Místa je tu přece pro oba dost. Stál mi přímo ve výhledu na svítající oblohu, nebyla už tak inkoustově tmavá, šířila víc světla, které pronikalo i oknem do pokoje. Pavouk nebyl jen rozplizlou černou skvrnou, rozpoznatelné byly i snítky

jeho dlouhých nožiček. Žádná tarantule, obyčejná třasavka. *Pholcus opilionoides*, neškodný hmyzí predátor. Usadil se příliš blízko mých očí, i když nebyl velký, zastíňoval hvězdu, jedinou, která v časném ránu zářila na obloze jasným světlem.

Zůstal jsem bez pohnutí a naslouchal. Tichem se neslo lehounké vrnění, podobné předení kočky. Byla stále tu, hned za mými zády, přímo v mé posteli. Vidina, která odmítala odeznít. Civěl jsem na pavouka a on na mě, oba zkamenělí, odhadující, co nastane, když se pohneme. Instinkt nám velel vyčkávat, dělil nás peřím naducaný kopeček, prostor, kterého jsme se nechtěli ani jeden vzdát. Hvězda se malinko přemístila, putovala pomalu po obloze. Miniatura slunce, ostře blikající vesmírná kontrolka, předznamenávající svítání, příchod nového dne.

Venuše, Kristus, Lucifer.

Více jmen s protichůdnými biblickými významy, což katolíka, jako byl Břeťa, mátl. Hlavně ho trápily teologické výklady, v nichž Jitřenka, symbolizující mučedníka, byla i Luciferem, tím nejhorším zlem. V Boha věřil, ale o katolicích pochyboval. Nebránilo mu to bydlet na faře a asistovat faráři při liturgických

obřadech. Nepodváděl Boha, ale Vatikán, firmu, která s vírou jen obchodovala. Jinde by ho nezaměstnali, měl OCD, úzkostné stavy, které zdědil po matce. Nebyl nebezpečný, jen divný, při kompulzích vyprášoval ubrusy nebo otvíral a zavíral dveře. Dokud ještě zkoušel pracovní pohovory, začínal je nervózním poposedáváním a končil pochodováním od stolu ke dveřím. Během krátké schůzky stihl kancelář i několikrát vyvětrat. Personalista mu pak vysvětlil, že pokud své nutkání nedokáže ovládat, je mu líto, výrobní hala je obrovská a k vratům od stroje daleko. Normy mají tvrdé a pro všechny stejné. Posudkový lékař uznal Břeťovi invalidní důchod, ale jen částečný, plný si podle něj nezasloužil. Mohl se odstěhovat do Prahy a pracovat třeba v hotelu, kde by jako vrátný našel určitě společenské uplatnění. Břeťa v Praze nikdy nebyl a nejel tam ani na radu lékaře. Zůstal na Veselském kopci, měl klíč od kostela, kam přicházel, jen když ministroval. Modlit se chodil pod opuštěný platan na vrcholu kopce. Tady měl Boha na dosah, a hlavně tu nebyly žádné dveře. Sedl si do trávy a učil se z bible úryvky žalmů, nebo psal vlastní, které pak v hospodě předčítal Martičce.

„Quomodo cecidisti de caelo Lucifer,“ recitoval zajíkvavě, „qui mane oriebaris corruisti in terram qui vulnerabas gentes...“ Pohrával si s ubrusem, nadzvedával ho jako kankánová tanečnice spodničku, a snažil se odolat nutkání.

Martička zpozorněla, nerozuměla mu ani slovo, ale věděla, že musí v soustředění přechkat i překlad, který pak vždycky následoval.

„Jak jsi spadl z nebe, Jitřenko, který jsi zrána vycházel, pospíšils k zemi, ty, jenž jsi zraňoval národy...“

Příjemnější jí bylo, když Břeťa předčítal své vlastní verše. Nedokázala posoudit jejich úroveň, mohla je jen srovnávat s těmi biblickými, jinou poezii neznala. Břeťova ji oslovovala svou smyslností, což ji vedlo k závěru, že je špatná a v žádné Bibli ji nikdy neotisknou.

„Pěkně...“ pokývala hlavou. „Dáš si pivo?“

Rozpřáhl ruce, jako by se ji chystal obejmout.

„Chápeš, co jsem tím chtěl říct?“ culil se.

Lekla se, ještě nikdy ji nezkoušel, ale naštěstí to byla jen řečnická otázka.

„Přišel jsem ti zvěstovat,“ pokračoval, „že se na